

Biblioteki Gruzji i Armenii - reminiscencje z wyjazdu studyjnego

Ewa Piotrowska, Renata M. Zając

Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie

Streszczenie

Artykuł zawiera relację z pobytu autorek w bibliotekach gruzińskich i armeńskich. Przedstawiono działalność Biblioteki Narodowej Parlamentu Gruzji i Biblioteki Uniwersytetu Stanowego im. Ilii Czawczawadze w Tbilisi oraz Biblioteki Instytutu Matenadaran i Biblioteki Ormiańskiego Muzeum Ludobójstwa w Erywanii.

Słowa kluczowe

Biblioteka Narodowa Parlamentu Gruzji (Tbilisi, Gruzja), Biblioteka Uniwersytetu Stanowego im. Ilii Czawczawadze (Tbilisi, Gruzja), Biblioteka Instytutu Matenadaran im. św. Mesropa Masztoca (Erywań, Armenia), Matenadaran, Biblioteka Ormiańskiego Muzeum Ludobójstwa (Erywań, Armenia), Cicornakaberd

W dniach od 26 kwietnia do 6 maja 2018 r. autorki brały udział w XV Jubileuszowym Wyjeździe Studyjnym Bibliotekarzy, organizowanym przez Sekcję Bibliotek Szkół Wyższych przy Zarządzie Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Katowicach. Celem podróży były dwa kraje kaukaskie - Gruzja i Armenia, w których oprócz zwiedzania pięknych miejsc i zabytków będących świadkami burzliwej historii regionu, bibliotekarze mieli możliwość spotkania z pracownikami czterech księżnic. Zostały one wybrane ze względu na ich znaczenie dla kultury, historii lub nauki, dzięki czemu reprezentują różne aspekty bibliotekarstwa gruzińskiego i armeńskiego.

Po rozpadzie Związku Radzieckiego w 1991 r. biblioteki w Gruzji i Armenii stanęły przed nowymi wyzwaniami. Brak centralnego finansowania z Moskwy stał się przyczyną problemów z utrzymaniem infrastruktury, ale jednocześnie koniec kontroli komunistycznej spowodował proces modernizacji bibliotek i rozpoczął stopniowe dostosowywanie ich do standardów zachodniego bibliotekarstwa. W stolicy Gruzji - Tbilisi autorki zobaczyły Bibliotekę Narodową Parlamentu Gruzji i Bibliotekę Uniwersytetu Stanowego im. Ilii Czawczawadze. Natomiast w Erywanii zwiedzały Bibliotekę Ormiańskiego Muzeum Ludobójstwa oraz Bibliotekę Instytutu Matenadaran.

Biblioteki w Tbilisi

Gruzję (zwaną przez Gruzinów Sakartwelo) zamieszkuje 3 700 000 osób, a stolica państwa - Tbilisi liczy około 1 150 000 mieszkańców. W 2018 r., podobnie jak Polska, kraj obchodził setną rocznicę odzyskania niepodległości. Odzyskał ją jednak tylko na krótko 26 maja 1918 r., a w roku 1921 zajęty został przez bolszewików.

Historia państwa sięga czasów starożytnych. W I tysiącleciu p.n.e. na terenie obecnej Gruzji istniały dwa państwa: Kolchida - na wybrzeżu czarnomorskim oraz Iberia - na wschodzie. Ziemie gruzińskie były często najeżdżane i podbijane. Panowali tam m.in. Rzymianie, Mongołowie, Persowie, Arabowie i Turcy. Na początku XIX w. Gruzja weszła w skład Imperium Rosyjskiego. Po rozpadzie Związku Radzieckiego w roku 1991 kraj ponownie uzyskał niepodległość.

Zdj. 1. Tbilisi. Centrum miasta, rzeka Kura i starożytna twierdza Narikala. Fot. E. Piotrowska.

Zdj. 2. Tbilisi. Na wzgórzu Pałac Prezydencki. Fot. R. Zając.

Alfabet gruziński powstał już w IV wieku n.e. i wzorowany był na alfabecie greckim lub asyryjskim. Obecny alfabet jest trzecią wersją, przy czym dwie pierwsze nadal są używane przez kościół i dzięki temu nie uległy zapomnieniu. Pierwszą książkę w języku gruzińskim wydrukowano w Rzymie w XVII wieku.

Zdj. 3. Biblioteka Narodowa Parlamentu Gruzji. Czytelnia z kolekcją na temat winiarstwa.
Fot. E. Piotrowska.

Zdj. 4. Książka z kolekcji poświęconej winiarstwu. Fot. R. Zając.

Zdj. 5. Biblioteka Narodowa Parlamentu Gruzji. Kącik w czytelni z kolekcją winiarstwa. Fot. E. Piotrowska.

Biblioteka Narodowa Parlamentu Gruzji w Tbilisi jest najważniejszą księżnicą gruzińską (<http://www.nplg.gov.ge/eng/home>), której historia sięga połowy XIX w. W 1846 r. utworzona została pierwsza biblioteka publiczna w Gruzji - Tbilisi Public Library. W 1852 r. instytucja otrzymała prawo otrzymywania dwóch bezpłatnych kopii wszystkich publikacji wydanych na Kaukazie. Placówka kilkakrotnie zmieniała nazwę: w 1913 r. została nazwana Scientific Library of Caucasus Museum; w 1923 r. - State Public Library of Georgia; od 1955 r. - State Republic Library; w 1990 r. - National Library of Georgia. Od 1996 r. instytucja nosi nazwę National Parliamentary Library of Georgia.

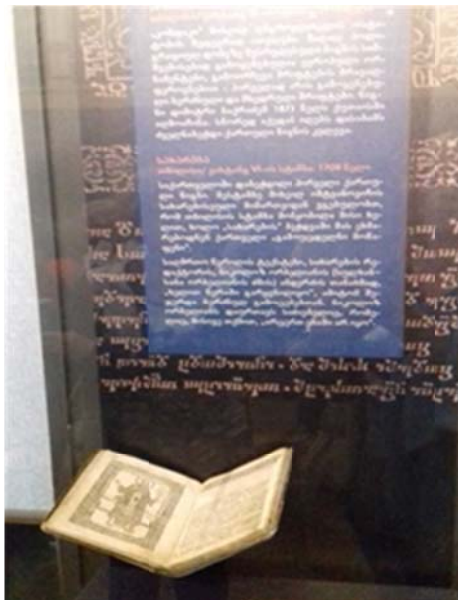
Zdj. 6, 7. Biblioteka Narodowa Parlamentu Gruzji. Fot. E. Piotrowska.

W 2014 r. gruziński parlament uchwalił prawo o egzemplarzu obowiązkowym, które wymaga, aby cztery kopie każdej publikacji otrzymywały biblioteki regionalne, a trzy kopie dostaje Biblioteka Narodowa Parlamentu Gruzji. Wcześniej, po rozpadzie Związku Radzieckiego i zakończeniu centralnego dostarczania egzemplarzy, biblioteka zawierała tylko umowy z wydawcami, którzy przysyłali po jednej kopii wydawnictw. Do biblioteki trafiało wówczas 80-85% wszystkich publikacji ukazujących się na rynku.

Kolekcja Biblioteki Narodowej Parlamentu Gruzji zawiera ponad 3 600 000 woluminów książek, ponad 200 000 czasopism, 55 000 gazet oraz inne zbiory, w tym dokumenty elektroniczne. Departament Rzadkich Książek posiada kompletną kolekcję pierwszych drukowanych książek gruzińskich, a najstarsza z nich to gruzińsko-włoski słownik wydany w Rzymie w 1629 r. przez wydawnictwo misji katolickiej.

Zbiory biblioteki składają się z 530 000 woluminów w języku gruzińskim (co stanowi około 15% całego księgozbioru) oraz ponad 3 000 000 publikacji w językach obcych, w tym ponad 2 800 000 woluminów w języku rosyjskim (około 80% kolekcji). Biblioteka posiada również cenne periodyki w języku gruzińskim, rosyjskim, armeńskim, azerskim, abchaskim, osetyńskim i innych.

W sześciu budynkach do dyspozycji czytelników są: Czytelnia Bibliograficzna, Czytelnia Edukacji Obywatelskiej, Czytelnia Czasopism, Zbiór Archiwalny Gruzkańskich Dysertacji, Czytelnia Kartwelologii (dziedziny wiedzy zajmującej się badaniem języków, kultury, literatury i historii gruzińskiej) z wystawą najstarszych książek gruzińskich, Czytelnia Cyfrowa Wolności, Czytelnia Orientalna, Czytelnia Anglo-Amerykańska, Czytelnia Niemiecka, Biblioteka Medialna Gruzkańskiego Francuskiego Instytutu, Czytelnia Kolekcji Materiałów Muzycznych i Audiowizualnych, Czytelnia Posterów Materiałów Graficznych, Czytelnia Materiałów Kartograficznych. Niedawno utworzono czytelnię zawierającą dokumenty na temat winiarstwa.

**Zdj. 8. Biblioteka Narodowa Parlamentu Gruzji.
Wystawa najstarszych książek w Czytelni Kartwelologii. Fot. R. Zając.**

Ciekawostką jest informacja o trwających pracach nad otwarciem Czytelni Polskiej. Wszystkie działania finansuje i wspiera Ambasada Polski, która dostarczy również księgozbiór. Autorki miały możliwość zobaczenia fragmentu zabytkowego budynku, będącego obecnie w remoncie, w którym będą mieścić się zbiory. Został on zaprojektowany i ozdobiony przez Henryka Hryniewskiego, syna polskiego zesańca, urodzonego w Kutaisi, autora m.in. ilustracji do dzieł Ilii Czawczawadze. Jest to ważna inicjatywa ze względu na rozwój kontaktów pomiędzy naszymi krajami. W tym miejscu warto nadmienić, iż wielu Gruzinów uczy się języka polskiego i z pewnością będą chętnie korzystać ze zbiorów.

Zdj. 9. Wejście do przyszłej czytelnicy książek polskich. Fot. R. Zając.

Zdj. 10. Wnętrze przyszłej czytelnicy książek polskich ozdobione przez H. Hryniewskiego.
Fot. E. Piotrowska.

Dokumenty cyfrowe tworzone przez Bibliotekę Narodową znajdują się w Digital Library - cyfrowej kolekcji książek i dysertacji oraz w Digital Library „Iverieli”, zawierającej cyfrowe kopie czasopism, gazet, archiwalnych zdjęć (w tym także przekazywanych przez rodziny gruzińskie), kartek pocztowych i rzadkich wydań. Biblioteka pracuje obecnie nad projektem „Pirosmani”, obejmującym utworzenie Cyfrowego Muzeum Sztuki, zawierającego cyfrowe kopie dzieł artystycznych zachowanych w rodzinach i instytucjach państwowych. Drugi projekt Biblioteki Narodowej o nazwie „Equilibrium” dotyczy poszukiwania darczyńców wspierających działalność bibliotek wiejskich w Gruzji.

Biblioteka Narodowa utworzyła oddział PR, w którym pracuje 8 osób zajmujących się organizacją wystaw, koncertów i innych imprez kulturalnych. W komunikacji z użytkownikami instytucja korzysta z mediów społecznościowych: Facebooka (61 000 polubień), YouTube i Twittera. OPAC biblioteki działa w systemie Sierra. Biblioteka rozpoczyna tworzenie baz danych zaczynając od nauk humanistycznych. W sferze projektów jest baza danych z zakresu filozofii, dla której oprogramowanie tworzą gruzińscy informatycy.

Smutną wiadomością była informacja o zaprzestaniu w Gruzji po roku 2000 kształcenia bibliotekarzy na poziomie wyższym i braku czasopism fachowych lub naukowych z zakresu informacji naukowej i bibliotekoznawstwa. Podobnie jak w Polsce, w Gruzji funkcjonuje Stowarzyszenie Bibliotekarzy Gruzjińskich. Raz w roku odbywa się nabór pracowników do biblioteki na zasadzie konkursu na stanowiska.

Biblioteka Uniwersytetu Stanowego im. Ilia Czawczawadze w Tbilisi (<http://library.iliauni.edu.ge/en/>) jest instytucją należącą do największej gruzińskiej uczelni i ośrodka naukowo - badawczego założonego w roku 2006, w skład którego weszło 7 instytutów Gruzjińskiej Akademii Nauk i kilka uczelni. Ilia State University znajduje się na pierwszym miejscu w rankingu kaukaskich uczelni, a posiada obecnie 4 wydziały i 16 000 studentów. Głównym założeniem jest nacisk na pracę naukową studentów. Rektor uczelni ufundował „Stypendium Pascala” w wysokości 3000 lari (około 4600 PLN) dla studenta, który opublikuje wyniki swojej pracy naukowej w renomowanym czasopiśmie zagranicznym. Najsilniejszą gałęzią nauki rozwijaną na uniwersytecie jest obecnie astrofizyka. Wszystkie prace (nawet zaliczeniowe) pisane przez studentów przechodzą przez system antyplagiacyjny. Uniwersytet wydaje dwa własne czasopisma.

Inaczej niż w Polsce, w Gruzji licencjackie studia trwają 4 lata, magisterskie - 2 lata, a doktorskie - 4 do 7 lat. Od 10 lat na lektoracie można uczyć się języka polskiego. Uczelnia we współpracy z polskim Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego oferuje także letnią szkołę językową. Rocznie wybierało język polski jako przedmiot obowiązkowy od 50 do 60 osób.

Ilia State University Library posiada 1 000 000 zbiorów, w tym 50 000 czasopism oraz dużą kolekcję źródeł elektronicznych i dostęp do wielu baz danych. Struktura biblioteki obejmuje 3 działy: Magazyny, Serwis, Katalogowanie. Oferuje ona czytelnikom 8 czytelni i 2 pracownie komputerowe. W katalogu elektronicznym pracującym w systemie Evergreen można wyszukać obecnie 62 000 książek. Od 2015 r. do opisów są wprowadzane zasady RDA. We współpracy z rektorem powstał „Dom Książki”, obejmujący księgarnię, kawiarnię, salę seminaryjną, kąciok dla dzieci i taras. Ten projekt służy przyciągnięciu czytelników do biblioteki i czytania książek.

Zdj. 11. Biblioteka Uniwersytetu Stanowego im. Ilii Czawczawadze.
Księgarnia w „Domu Książki”. Fot. R. Zając.

Zdj. 12. Czytelnia w Ilia State University. Fot. R. Zając.

W bibliotece pracuje ponad 50 bibliotekarzy, z których każdy włada co najmniej dwoma językami obcymi. Miłym zaskoczeniem była dla autorek możliwość rozmowy w języku polskim z jednym z pracowników. Odniosłyśmy wrażenie, że kilka osób także rozumiało nasz język. Bibliotekarze podnoszą swoje kwalifikacje odbywając szkolenia, także językowe. Wielu z nich włada językiem niemieckim, francuskim, włoskim, tureckim, ormiańskim i in. W wypożyczalni zatrudniani są studenci, natomiast na inne stanowiska ogłaszane są konkursy. Kryteria naboru opracowywane są przez dyrekcję.

Bibliotekarze prowadzą szkolenia biblioteczne dla pierwszych roczników studiów licencjackich i magisterskich (grupa odbywa jedno spotkanie, a następnie ma 6 godzin zajęć w ciągu 3 tygodni) oraz zajęcia z *information literacy* dla doktorantów (1 semestr) metodą blended learningu. Prowadzone są również szkolenia dotyczące szczegółowych zagadnień, kierowane do zainteresowanych studentów i pracowników naukowych.

Biblioteki w Erywanii

Armenia (nazywana przez Ormian Hajastan) jest górzystym kaukaskim krajem, z populacją liczącą 3 045 000 mieszkańców, z czego w stolicy kraju Erywanii mieszka prawie 1 200 000 osób. Są dowody na osadnictwo na terenach Armenii już w 3000 r. p.n.e. Podobnie jak Gruzja, Armenia przez większość nieodległej historii pozostawała pod panowaniem państw ościennych - Imperium Osmańskiego, Persji i Rosji. W czasie I wojny światowej kraj stał się sceną konfliktu pomiędzy Turcją a Rosją, aby ostatecznie w 1922 r. zostać włączony do Związku Radzieckiego. Armenia jest niepodległym państwem od 1991 r.

Zdj. 13. Ormiańska Litera zet. Fot. R. Zając.

Ormiański alfabet powstał w V w. i wzorowany jest na piśmie greckim oraz pahlavi. Za twórcę alfabetu uważa się mnicha Mesropa Masztoca (361-440), świętego kościoła ormiańskiego. Do XVI w. litery alfabetu służyły również do pisania liczb. Najstarsze datowane iluminowane manuskrypty ormiańskie pochodzą z IX w. Pierwsza książka w języku ormiańskim została wydrukowana w Wenecji w 1512 r. Największy zbiór ormiańskich książek drukowanych od 1512 r. do czasów współczesnych ma ufundowana w 1832 r. Biblioteka Narodowa Armenii (<http://www.nla.am/arm/?q=hy>). Dużą kolekcję rzadkich książek wydanych od XVI-XVIII w. w języku ormiańskim i rosyjskim posiada również powstała w 1935 r. The Fundamental Scientific Library of the National Academy of Sciences of Armenia (<http://www.flib.sci.am/arm/index.php>).

Zdj. 14. Twórca alfabetu - Mesrop Masztoc ze swoim uczniem.
Pomnik alfabetu ormiańskiego przed Instytutem Matenadaran. Fot. E. Piotrowska.

Instytut Matenadaran im. św. Mesropa Masztoca (<http://www.matenadaran.am/?id=127&lng=4>) mieści się od 2011 r. w nowym budynku, w którym oprócz muzeum i archiwum, znajduje się również biblioteka oraz repozytorium dawnych rękopisów ormiańskich. Patronem instytutu od 1962 r. jest Mesrop Masztoc, twórca alfabetu ormiańskiego.

Od 2007 r. rozpoczęto digitalizację rękopisów, do tej pory zdigitalizowano ich około 4000. Kolekcję zapoczątkował zbiór gromadzony przez stulecia przez kościół ormiański. Matenadaran posiada ponad 23 000 rękopisów ormiańskich, poza tym manuskrypty łacińskie, arabskie, hebrajskie, greckie, perskie, rosyjskie, gruzińskie i inne, a najstarsze z nich pochodzą z V w. Jednym z najcenniejszych jest Kodeks Eczmiadzyński z VI-VII w. Zbiory nieustannie powiększają się, w dużej mierze dzięki darom członków diaspory ormiańskiej.

Biblioteka Ormiańskiego Muzeum Ludobójstwa (<http://www.genocide-museum.am/eng/library.php>) mieści się przy pomniku ludobójstwa Ormian dokonanego w Imperium Osmańskim. Pomnik Cernakaberd (orm. „Twierdza Jaskółki”) wzniesiony w 1965 r., znajduje się w Erywaniu na wzgórzu o tej samej nazwie. W 1995 r. w zboczu wzgórza otwarto Muzeum, które czci pamięć 1 500 000 Ormian zabitych w latach 1912-1922. Celem instytucji jest m.in. promocja kolekcji i prezentacja dokumentów związanych z życiem Ormian pod panowaniem Imperium Osmańskiego przed i w czasie ludobójstwa, a także kreowanie świadomości społeczności międzynarodowej na temat genocydu. Muzeum ma status instytucji naukowej, podległej Państwowej Akademii Nauk Republiki Armenii.

**Zdj. 15. Pomnik ludobójstwa Ormian na wzgórzu Cernakaberd w Erywaniu.
Fot. E. Piotrowska.**

Ludobójstwo Ormian było najtragiczniejszą kartą historii Armenii i skutkiem sytuacji politycznej w regionie. W latach 20. XIX w. w wyniku konfliktu między Rosją, Persją i Turcją nastąpił podział Armenii na Wschodnią - należącą do Rosji oraz Zachodnią, która przypadła Turcji. Już w latach 90. XIX w. z pomocą Kurdów Turcy wymordowali około 300 000 Ormian z około 2 500 000 ludności, która wówczas zamieszkiwała Armenię Zachodnią. W czasie I wojny światowej Rosjan przeciwko Turcji wsparli ormiańscy ochotnicy, co według Turków w 1915 r. było przyczyną podjęcia decyzji w sprawie ostatecznego rozwiązania problemu ormiańskiego. W wyniku represji tureckich - wysiedleń z Armenii Zachodniej i wypędzenia na syryjską pustynię Del-el-Dzor, a potem w wyniku prześladowań w Armenii Wschodniej po wybuchu Rewolucji Październikowej, wymordowanych zostało w wyjątkowo okrutny sposób łącznie co najmniej 1 500 000 Ormian.

Bestialstwo Turków, które trwało do 1920 r. i które można porównać jedynie z późniejszym Holokaustem, miało wpływ na dalsze losy narodu ormiańskiego. Duża część Ormian ocalałych w Armenii Zachodniej uległa turkizacji, a wiele osób znalazło się w diasporze. Państwo tureckie do dnia dzisiejszego zaprzecza, że dokonano rzezi Ormian, a straty tłumaczone są jako wynik działań wojennych. W Turcji istnieje prawo karzące za „obrazę tureckości” osoby wspominające o tragedii Ormian. W 2005 r. proces wytoczono m.in. tureckiemu nobliście - Orhanowi Pamukowi, który w wywiadzie dla szwajcarskiej gazety mówił o wymordowaniu Ormian.

Zdj. 16. Wystawa w Muzeum Ludobójstwa Ormian.
Czasopisma francuskie informujące o morderstwach Ormian. Fot. R. Zając.

Opisy masakry Ormian w Baku (z pewnymi błędnymi informacjami) przedstawione zostały przez Stefana Żeromskiego w *Przedwiośniu*. Eksterminacja Ormian uznana została dopiero współcześnie przez niektóre państwa, w tym przez Polskę (Uchwała Sejmu RP z 2005 r.).

Biblioteka Ormiańskiego Muzeum Ludobójstwa zawiera kolekcję około 18 000 materiałów z całego świata na temat genocydu i historii Armenii (książki, czasopisma, dysertacje, pamiętniki, dokumenty osobiste, wspomnienia, świadectwa osób, które przeżyły). Wśród nich znajduje się również praca licencjacka napisana na Uniwersytecie Warszawskim o tytule *Moje wewnętrzne bogactwo... Współcześni młodzi Ormianie a genocyd* oraz Uchwała Sejmu RP z 2005 r. o uznaniu ludobójstwa Ormian przez Polskę. Najstarsza książka w kolekcji pochodzi z 1786 r. i jest to modlitewnik, należący do jednej z ofiar. Do 2005 r. zbiory biblioteki powiększały się tylko dzięki darom. Później rozpoczęto zakupy książek.

Oprócz udostępniania materiałów do badań naukowych, biblioteka zajmuje się także wymianą materiałów na wystawie w Muzeum. Obecnie rozpoczynają się prace nad digitalizacją zbiorów i w przyszłości będą one udostępnione w Internecie, dzięki czemu każdy będzie mógł się zapoznać ze świadectwami genocydu. W samej bibliotece zatrudniona jest jedna osoba.

Zdj. 17. Biblioteka Muzeum Ludobójstwa. Wystawa publikacji z całego świata na temat genocydu.
Fot. R. Zając.

Zdj. 18. Plac Republiki w Erywaniu. Fot. E. Piotrowska.

Bibliografia:

- [1] Cohan S., *A brief history of the Armenian Genocide*, "Social Education", 2005, Vol. 69, iss. 6, p. 333-337.
- [2] Donabedian D. A., Carey J., Balayan A., *Twenty years after: Armenian research libraries today*, "Liber Quarterly", 2012, Vol. 22, no. 1, p. 3-41.
- [3] Garibashvili I., *Libraries in Georgia in 2004-2015*, "Journal of Library Administration", 2015, Vol. 55, iss. 7, p. 549-561.
- [4] *Iliia State University Library* [online], 2018 [dostęp: 2018-03-21]. Dostępny w World Wide Web: <http://library.iliauni.edu.ge/en/>.
- [5] Johnson I. M., *Library development in Armenia: problems and progress since the dissolution of USSR*, "The International Information & Library Review", 2013, Vol. 45, iss. 1-2, p. 50-62.
- [6] Johnson I. M., *Library development in the Georgian Republic: problems and progress since the dissolution of USSR*, "World Libraries", [online], 2013, Vol. 20, no 2 [dostęp: 2018-03-21]. Dostępny w World Wide Web: <http://worldlibraries.dom.edu/index.php/worldlib/article/view/516/466>.
- [7] *Library*. In *The Armenian Genocide Museum-Institute* [online], 2018 [dostęp: 2018-03-21]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.genocide-museum.am/eng/library.php>.
- [8] *Matenadaran: Scientific Research Institute of Ancient Manuscripts named after Mesrop Mashtots* [online], 2018 [dostęp: 2018-03-21]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.matenadaran.am/?id=127&lng=4>.
- [9] *The National Parliamentary Library of Georgia* [online], 2018 [dostęp: 2018-03-21]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.nplg.gov.ge/eng/home>.
- [10] Pełczyński G., *Ormianie w XX wieku. Zarys najważniejszych problemów*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Acta Politica Polonica”, 2015, Nr 34, s. 5-25.

Informacja o autorach:

mgr Ewa Piotrowska - starszy kustosz dyplomowany, sekretarz naukowy Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie; e-mail: ewa.piotrowska@libpost.up.krakow.pl; tel. 12 662 63 64.

dr Renata Zając - starszy kustosz dyplomowany, wicedyrektor Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie; e-mail: renata.zajac@libpost.up.krakow.pl; tel. 12 662 63 62.